

IIN KUNNAN KOULU- KULJETUSOPAS

Sisällys

JOHDANTO	3
1. YLEISET PERIAATTEET	3
2. PERUSKOULUN MAKSUTTOMAN KOULUKULJETUKSEN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET	4
3. ESIOPETUKSEN KULJETUKSET	6
4. AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTAAN OSALLISTUVIEN OPPILAIDEN KULJETUS.....	7
5. TILAPÄINEN KULJETUSOIKEUS LÄÄKÄRINTODISTUKSEN PERUSTEELLA.....	7
6. KERHOKULJETUKSET	7
7. LIIKENNETURVALLISUUS.....	7
8. KULJETUKSIIN LIITTYVÄT SÄÄNNÖT.....	8
9. MAKSUTTOMAN KOULUKULJETUKSEN HAKEMINEN	8
10. KOULUKULJETUSOHJEITA	9
11. YHTEYSTIEDOT	10

JOHDANTO

Koulukuljetusoppaaseen on koottu lin kunnan koulukuljetuksen periaatteita ja käytänteitä. Oppaan avulla huoltajat saavat tietoa koulukuljetuksesta.

lin kunnan koulukuljetusten järjestämisessä noudatetaan perusopetuslakia (POL 32 §) sekä lin opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan päättämiä maksuttoman koulukuljetuksen myöntämisen perusteita.

Koulukuljetukset ovat koulunkäyntiä tukevaa toimintaa, joka onnistuu hyvällä ja rakentavalla yhteistyöllä kunnan vastuuhenkilöiden, koulujen, liikennöitsijöiden, oppilaiden ja huoltajien kanssa.

1. YLEISET PERIAATTEET

Perusopetuslain 32 §:n mukaisesti esiopetusta, perusopetusta tai lisäopetusta saavalla oppilaalla on oikeus saada maksuton koulukuljetus, jos hänen koulumatkansa on viittä kilometriä pitempi. lin kunnassa esioppilaalla ja ensimmäisen luokan oppilaalla on oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen, jos hänen koulumatkansa on kolmea kilometriä pitempi. Esioppilaalle kuljetus järjestetään kodin ja koulun välille hyödyntäen lähimpiä noutopisteitä. lin kunnassa täydentävää varhaiskasvatusta tarvitsevat esioppilaat käyvät esikoulunsa varhaiskasvatuksen yksiköissä. Varhaiskasvatuksen esiopetusryhmissä esikoulua käyvillä oppilailla koulukuljetusoikeutta ei ole.

Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. lin kunnan alueen koulureitit on arvioitu Koululiitu –menetelmällä.

Edellisten lisäksi koulukuljetus voidaan myöntää harkinnanvaraisesti. Harkinnanvarainen koulukuljetus voidaan myöntää, jos oppilaan kyky selviytyä koulumatkasta on ikätasoon verraten heikentynyt diagnosoidun vamman tai rajoitteen vuoksi.

Oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka odotuksineen kestää enintään 3 tuntia.

Oppilaan oikeus saada kuljetus koskee niitä tapauksia, joissa oppilaalla on POL 6 §:n 2 momentin mukaisesti oikeus käydä lähikoulua, omakielistä koulua tai kunnan osoittamaa muuta koulua. Jos oppilas otetaan huoltajan anomuksesta muuhun kuin kunnan osoittamaan lähikouluun, huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista.

Kuljetusta ja koulun alkua odottavalle kuljetusoppilaalle järjestetään ohjattua toimintaa.

Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvilla lapsilla, joille on myönnetty koulukuljetusoikeus, on oikeus hyödyntää olemassa olevia koulukyytejä (tulla aikaisemmalla ja/tai lähteä myöhäisemmällä vuorolla). Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuville lapsille ei kuitenkaan järjestetä erikseen koulukuljetusta aamu- ja iltapäivätoimintaan.

Koulumatkan pituus mitataan aina lyhintä jalankulkukelpoista, turvallista ja yleisessä käytössä olevaa reittiä oppilaan kodin portilta koulun portille. Kotiportiksi määritetään kaava-alueella pihaliittymän rajoittuminen yleiseen tiehen ja haja-asutusalueella piha-alueen rajoittuminen pihatiehen, joka johtaa yleiselle tielle.

Pääperiaatteena koulukuljetusten järjestämisessä on turvallisuus, tasapuolisuus, taloudellisuus ja tarkoituksenmukaisuus. Koulukuljetukset järjestetään ensisijaisesti julkista joukkoliikennettä ja palveluliikennettä käyttäen ja vasta toissijaisesti erillisin linja-auto- tai taksikuljetuksin. Kuljetusta ei järjestetä välttämättä koko koulumatkalle, vaan koulumatka voi myös muodostua osittain oppilaan itse kulkemasta osasta eli niin kutsutusta kävelyomavastuusta. Kuljetusoppilailta voidaan edellyttää enintään 3 kilometrin kävelyomavastuusuutta koulukuljetusreitinvarteen.

Koulukuljetukset järjestetään ainoastaan sen huoltajan luota, jonka osoite on merkitty väestörekisteriin oppilaan vakituiseksi asuinpaikaksi. Huoltajan velvollisuus on ilmoittaa opetuksen järjestäjälle, jos väestörekisteriin merkitty vakituinen asuinpaikka muuttuu.

Oppilas on velvollinen korvaamaan hävinneen tai rikkoutuneen matkakortin, joka hänelle on myönnetty koulumatkoja varten. Mahdollisiin matkakortin väärinkäyttötilanteisiin (mm. kouluajan ulkopuolinen käyttö) tulee aina puuttua.

2. PERUSKOULUN MAKSUTTOMAN KOULUKULJETUKSEN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET

Koulukuljetuksista päätetään perusopetuslain ja seuraavien opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan tekemien koulukuljetusperiaatteiden mukaisesti. Maksuton koulukuljetus järjestetään:

Maksuton koulukuljetus järjestetään kolmessa tilanteessa:

1. Oppilaan koulumatka on pidempi kuin 3 kilometriä (esiluokan ja ensimmäisen luokan oppilaat) tai pidempi kuin viisi kilometriä (2.-9.-luokan oppilaat).
2. Oppilaan koulumatkareitti tai osa reitistä katsotaan ikätasoon nähden liian vaaralliseksi. Vaarallisuuden arvioinnissa käytetään apuna Koululiitu – kriteereitä. Tällöin arvioidaan seuraavia tekijöitä: nopeusrajoitukset, valaistus, tien päällystys, tieosuuksien kunnossapitoluokka, kevyen liikenteen väylät, piennarten leveys ja laatu, näkemäpuutteet, tierekisterin pitäjän arvioimat liikennemäärät (raskaan liikenteen osuus erikseen), kaiteet, suojatiet, opasteet sekä reitin selkeys ja yhtenäisyys. Lisäksi erikseen arvioidaan risteykset ja teiden ylitykset. Ikätasolle liian vaaralliseksi

arvioidut reitit tai reitin osat annetaan tiedoksi huoltajille, jolloin erillistä koulukuljetushakemusta ko. oppilaiden osalta ei tarvita.

3. Oppilaan kyvystä, vammasta tai muista oppilaasta johtuvista tekijöistä johtuva alenunut kyky selviytyä itsenäisesti koulumatkastaan. Syyt ja vaikuttavat tekijät tulee perustella asiantuntijalausunnolla, joka voi olla esimerkiksi lääkärin tai psykologin lausunto. Oppilaasta johtuva koulukuljetusoikeus on aina harkinnanvarainen ja huoltajan tulee anoa koulukuljetusoikeutta opetuksen järjestäjältä.

Kuljetusoppilailta voidaan edellyttää enintään 3 kilometrin kävelyomavastuuosuutta koulukuljetusreitinvarteen.

Arvioitaessa koulumatkan vaarallisuutta käytetään aina viimeisintä saatavilla olevaa kuntakohtaista, päivitettyä Koululiitu-ohjelmaa <https://www.koululiitu.fi/>. Maksuton koulukuljetus voidaan myöntää Koululiitu-karttapohjien värikoodien mukaisesti. Värikoodikartta on nähtävillä koulujen kansli-oissa ja koulujen verkkosivuilla. Matkan mittaamiseen käytetään Koululiitu-ohjelman Kävelyreitti-työkalua.

Jos koulumatkan pituus on alle 3 tai 5 kilometriä ja Koululiitu-menetelmässä arvioitu värikoodi oikeuttaa kuljetukseen, oppilaalla on oikeus koulukuljetukseen ilman huoltajan erillistä anomusta esiopetuksen ja perusopetuksen 1.–9. luokan oppilaalla.

Maksutonta koulukuljetusta on mahdollista hakea myös silloin, kun *koulumatka* oppilaan ikä tai muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle *asiantuntijalausunnon perusteella liian vaikeaksi tai rasittavaksi*. Lääkärin, psykologin, sosiaalityöntekijän, tai muun asiantuntijan lausunto on aina liitettävä hakemukseen. Lausunnossa tulee todeta yksilöity tarve ja perusteet kuljetukselle. Hakemuksesta tulee ilmetä ajanjakso, jona kuljetus on välttämätön. Lausunto ei velvoita kuntaa kuljetuksen järjestämiseen, mutta sitä käytetään apuna päätöksenteossa. Päätöksen kuljetusetuuden myöntämisestä tekee opetusjohtaja. Hakemuslomake, jolla maksutonta harkinnanvaraista koulukuljetusta haetaan, löytyy Wilma –järjestelmästä ja koulujen kotisivuilta.

Suomessa vallitsee monenlaiset keliolosuhteet. Opetuksen järjestäjä ei vastaa esimerkiksi tien avaruudesta tai hiekoittamisesta. Koululiitu – arvioinnissa huomioidaan myös talviolosuhteet, eli pimeyttä, liikkautta tai lumen aiheuttamien penkkojen vaikutuksia näkyvyyteen. Lähtökohta arvioinnissa on, että teitä hoidetaan kunnossapitoluokan mukaisesti ja liikennesääntöjä noudatetaan. Huoltaja voi ilmoittaa tiestön hoitamiseen liittyvät puutteet [Tienkäyttäjän linjalle](#).

Tiellä liikkuminen ja turvallisuudentunne on aina yksilökohtainen. Koulukuljetusten yhteydessä tapahtuva tien vaarallisuuden arviointi perustuu saatavissa olevaan olosuhdetietoon. Kaikkia tie- ja katuosuuksia arvioidaan samoilla kriteereillä koko kunnan alueella. Huoltajat viime kädessä ratkaisevat, miten oppilaat, joille ei ole oikeutta maksuttomaan koulukuljetukseen, kouluun kulkevat (esimerkiksi kävellen, pyörällä, kuljetettuna). Kaikki oppilaat ovat koulumatkoillaan kunnan oppilasvaikutuksen piirissä.

Maksuton koulukuljetusoikeus tarkistetaan vähintään vuosittain sekä tarvittaessa lukuvuoden aikana. Harkinnanvarainen koulukuljetus myönnetään määräajaksi.

Jos oppilas huoltajien hakemuksesta siirtyy johonkin muuhun kuin kunnan osoittamaan lähikouluun tai asuinpaikan vaihdoksen myötä haluaa jatkaa entisessä koulussa, mahdollisista kuljetuskustannuksista ja järjestelyistä vastaa huoltaja.

Koulukuljetuksia ei järjestetä eikä korvata:

- tilapäisasumisiin, vapaa-ajan asuntoihin tai tilapäisiin hoitopaikkoihin
- koulukaverin luokse
- toisen huoltajan luokse (sen huoltajan osoitteeseen, joka ei ole oppilaan väestörekisteriin merkitty kotiosoite)

Kuljetukseen oikeutettujen lasten huoltajat vastaavat siitä, että lapsi pääsee turvallisesti kotoa linja-autoon, palveluliikenneautoon tai taksiin ja vastaavasti näistä takaisin kotiin Koululiidun määrätyt huomiot.

3. ESIOPETUKSEN KULJETUKSET

Esiopetuksen kuljetusten järjestämisessä sovelletaan samoja periaatteita kuin peruskoululaisten koulukuljetusten järjestämisessä.

Perusopetuslaissa määritellään ehdot, joiden täyttyessä kunta järjestää oppilaille esiopetuskuljetuksen. Muiden kuin kunnan kuljetukseen oikeutettujen oppilaiden huoltajat ovat itse velvollisia järjestämään lastensa kuljetuksen parhaaksi katsomallaan tavalla. Kuljetusoppilaiden huoltajat voivat järjestää lastensa esiopetusmatkat itse, mikäli katsovat, ettei kunnan tarjoama perustaso ole heille riittävä. Tällöin huoltajat vastaavat kustannuksista.

Esioppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa (lähimmästä noutopisteestä) suoraan esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin (lähimpään noutopisteeseen), mikäli matka on yli kolme kilometriä. Mikäli em. matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian *vaikeaksi tai rasittavaksi*, huoltajalla on oikeus hakea harkinnanvaraista maksutonta koulumatkaetuutta, vaikka matka olisi alle kolme kilometriä. Lääkärin, psykologin, sosiaalityöntekijän, tai muun asiantuntijan lausunto on aina liitettävä hakemukseen. Lausunnossa tulee todeta yksilöity tarve ja perusteet kuljetukselle. Hakemuksesta tulee ilmetä ajanjakso, jona kuljetus on välttämätön. Lausunto ei velvoita kuntaa kuljetuksen järjestämiseen, mutta sitä käytetään apuna päätöksenteossa. Päätöksen kuljetusetuuden myöntämisestä tekee opetusjohtaja. Hakemuslomake, jolla maksutonta harkinnanvaraista koulukuljetusta haetaan, löytyy Wilma –järjestelmästä ja koulujen kotisivuilta.

Mikäli lapsen huoltaja haluaa ilmoittaa lapsen muuhun kuin kunnan osoittamaan esiopetuspaikkaan, huoltajat huolehtivat itse kuljetuksesta.

4. AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTAAN OSALLISTUVIEN OPPILAIDEN KULJETUS

Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvilla lapsilla, joille on myönnetty koulukuljetusoikeus, on oikeus hyödyntää olemassa olevia koulukyytejä (tulla aikaisemmalla ja/tai lähteä myöhäisemmällä vuorolla). Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuville lapsille ei kuitenkaan järjestetä erikseen koulukuljetusta aamu- ja iltapäivätoimintaan. Muina aikoina huoltajat huolehtivat kuljetuksesta. Niillä erityisen tuen oppilailla, joille on myönnetty vammaispalvelulain perusteella koulukuljetusoikeus, on kuljetusoikeus myös aamu- ja iltapäivätoimintaan ja sieltä kotiin.

5. TILAPÄINEN KULJETUSOIKEUS LÄÄKÄRINTODISTUKSEN PERUSTEELLA

Oppilaalla on oikeus tilapäiseen maksuttomaan koulukuljetukseen huoltajan koululle toimittaman lääkärintodistuksen perusteella. Oikeus tilapäiseen koulukuljetukseen on määräaikainen ja se syntyy esimerkiksi oppilaalle aiheutuneen tapaturman perusteella tilanteessa, jossa oppilas ei kykene suoriutumaan koulumatkastaan ilman koulukuljetusta. Maksuttoman koulukuljetuksen lääkärintodistuksen ja kunnassa sovitun yhteisen linjauksen perusteella myöntää koulun johtaja/rehtori. Hakemuslomake, jolla tilapäistä kuljetusoikeutta lääkärintodistuksen perusteella, löytyy Wilma –järjestelmästä ja koulujen kotisivuilta.

6. KERHOKULJETUKSET

Koulukuljetuksessa olevat oppilaat voivat koulun järjestämiin kerhoihin osallistuessaan hyödyntää olemassa olevia koulukyytejä (tulla aikaisemmalla ja/tai lähteä myöhäisemmällä vuorolla).

7. LIIKENNETURVALLISUUS

Kunta tekee omalta osaltaan jatkuvaa työtä koulumatkojen turvallisuuden parantamiseksi. Huoltajat ovat velvollisia opastamaan lapsiaan liikkumaan turvallisesti liikenteessä. Iin kunnan opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut painottaa huoltajien vastuuta lastensa koulumatkoista. Huoltajien edellyttään huolehtivan siitä, että koulunsa aloittaville ja vanhemmillekin oppilaille opetetaan turvallinen koulumatkareitti, aikataulut ja liikenteessä kulkeminen. Nämä asiat kerrataan kouluissa vuosittain. Huoltajien on opastettava ja neuvottava sekä tarpeen mukaan kuljettava mukana ja saatettava lasta, kunnes hän oppii itse kulkemaan ja ottamaan huomioon liikennettä.

Liikennöitsijöiden vastuu kattaa koulumatkan. Oppilas on kunnan vakuutuksen piirissä koko koulumatkansa ajan. Kunta on vakuuttanut kaikki oppilaat koulussa tai koulumatkalla tapahtuvan tapaturman varalta. Vakuutus koskee varsinaista kouluaikaa ja koulumatkaa sekä koulun järjestämiä opintoretkiä ja muita retkiä. Vakuutus korvaa tapaturman aiheuttamat hoitokulut. Esinevahinkoja ei korvata.

Koulumatkalla tarkoitetaan suorinta siirtymistä koululta kotiin, jos lapsi poikkeaa kotimatalla kauppaan tai kavereille tai jää pois hänelle järjestetystä koulukyydistä, hän ei enää kuulu koulun vakuutusturvan piiriin.

8. KOULUKULJETUKSIIN LIITTYVÄT SÄÄNNÖT

Koulukuljetusten sujuminen joustavasti ja turvallisesti edellyttää kaikilta osapuolilta sitoutumista yhteisiin sääntöihin:

1. Liikenneturvallisuus on kuljetuksen aikana tärkeintä.
2. Kuljetuksen aikana autossa ei saa liikkua paikasta toiseen ja turvavyöt on pidettävä kiinni.
3. Kuljettaja on koulukuljetusten aikana kasvatuksesta vastaava henkilö.
4. Kuljetusten aikana noudatetaan kuljettajan antamia ohjeita.
5. Kuljettajan tulee puuttua kuljetuksen aikana tapahtuvaan häiriköintiin tilanteen vaatimalla tavalla. Tapahtuneesta häiriköinnistä kuljettaja ilmoittaa koululle.
6. Opetuksen järjestäjä toimittaa lukuvuoden alussa liikennöitsijöille listan maksuttomaan koulukuljetukseen oikeutetuista.
7. Oppilaan on oltava riittävän ajoissa sovitussa noutopisteessä.
8. Jos oppilas myöhästyy kuljetuksesta, erillistä kuljetusta ei järjestetä. Tällöin kuljetus on huoltajien vastuulla.
9. Huoltajan tulee ilmoittaa kuljettajalle/kuljetusyrittäjälle oppilaan poissaolo silloin kun oppilas ei tarvitse kuljetusta.
10. Koulukuljetuksen aikana on voimassa koulun järjestyssäännöt.

9. MAKSUTTOMAN KOULUKULJETUKSEN HAKEMINEN

Harkinnanvaraista koulukuljetusetua haetaan WILMAN [lomakkeella](#), jonka saa myös kouluilta tai kunnan sivulta www.ii.fi.

Huom! ESIOPPILAAT JA PERUSOPETUKSEN 1.–9. LUOKKIEN OPPILAAT

Maksutonta koulukuljetusta ensisijaiseen kouluun **ei haeta** silloin, kun esiopetuksen ja ensimmäisen luokan oppilaan koulumatka on yli 3 kilometriä ja perusopetuksen 2.–9. luokan oppilaan koulumatka

on yli 5 kilometriä. Opetusjohtaja tekee tällä perusteella kuljetuspäätöksen ilman hakemusta. Mikäli oppilaalle ei ole myönnetty em. perusteilla koulukuljetusta ja huoltaja katsoo, että se olisi tullut myöntää, hän voi hakea etuutta koulukuljetushakemuksella.

Maksutonta koulukuljetusoikeutta eivät hae ne oppilaat, joille kunta tekee päätöksen koulukuljetusoikeudesta tien vaarallisuuden perusteella.

10. KOULUKULJETUSOHJEITA

Muistilista oppilaan, kodin, koulun/esiopetuspaikan ja kuljettajan vastuista ja tehtävistä koulukuljetuksessa

OPPILAS

- on ajoissa sovitulla noutopisteellä
- odottaa autoa rauhallisesti eikä aiheuta vaaraa itselleen eikä muille
- nousee autoon reippaasti ryntäilemättä
- istuu penkille ja kiinnittää turvavyön
- käyttäytyy asiallisesti automatkalla ja ottaa muut kuljetettavat huomioon
- noudattaa hyviä tapoja ja kuljettajan antamia ohjeita
- pitää ajomatkan aikana turvavyön kiinnitettynä
- kertoo kuljettajalle, jos matkan aikana tulee ongelmia itselle tai toisille
- poistuu autosta viivyttelemättä ja huolehtii omat tavaransa mukaan, koulu ei korvaa kadonneita tavaroita
- ylittää tien vasta, kun kouluauto on jatkanut matkaa
- ymmärtää säännöt ja sitoutuu noudattamaan niitä

HUOLTAJAT HUOLEHTIVAT, ETTÄ

- oppilaan saattaminen ja hakeminen tapahtuu turvallisesti
- oppilas on ajoissa noutopisteessä
- oppilas on pukeutunut sään mukaisesti
- oppilas käyttää pimeällä heijastinta
- oppilas käyttää pyöräilykypärää pyöräillessään
- oppilaalla on mukanaan tarvittavat välineet asianmukaisesti pakattuina
- piha/pihatie on liikennöitävässä kunnossa
- erityisen tuen oppilaan koulukuljetukseen vaikuttavat erityispiirteet ovat kuljettajan/kuljetusyrittäjän tiedossa.

Huoltajat opastavat lastaan asianmukaiseen käyttäytymiseen ja turvallisuuteen koulumatkojen aikana.

KUNNAN/KOULUN VASTUU:

- liikennöitsijä saa kuljetettavien luettelot, kouluajat ym. tiedot opetuksen järjestäjältä

- koulu-aika tarkoittaa sovittua kouluun tuloaikaa ja koulusta lähtöaikaa
- vuosittain kouluissa käsitellään koulukuljetussäännöt
- koulu järjestää kuljetusta odottavien oppilaiden valvonnan
- koulu arvioi kuljetusten toimivuutta ja kehittää kuljetusjärjestelyitä yhdessä liikennöitsijän kanssa

11. YHTEYSTIEDOT

Koulukuljetuseriaatteet ja tämä koulukuljetusopas ovat luettavissa lin kunnan sivuilla osoitteessa www.ii.fi. Lisätietoa koulukuljetuksiin liittyen voi kysyä rehtoreilta, koulunjohtajilta ja opetusjohtajalta.